

i tingbogen), jf. bemærkningerne til forslaget § 18 om begrebet medejer.

10. Forholdet til EU-retten

EU-reformen af den fælles landbrugspolitik

Der er i juni 2003 indgået forlig i EU om reformen af den fælles landbrugspolitik. I den forbindelse er der udarbejdet et forslag til Rådets forordning om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere.

Ifølge artikel 5 i Rådsforordning 1782/2003 er det en betingelse for støtte, at landbrugsarealer – især landbrugsarealer, der ikke længere anvendes til produktionsformål – bevares i god landbrugsmæssig og miljømæssig stand. Det er overladt til medlemsstaterne at fastsætte nærmere bestemmelser herom inden for en nærmere angivet ramme. Kravet om god landbrugsmæssig og miljømæssig stand omfatter en form for plejeforpligtelse af arealerne. Forordningerne indeholder endvidere bestemmelser om krav til vedvarende græsarealer og bevaring af jordressourcen. Lovforslaget kan således ses som værende i overensstemmelse med tankegangen i reformen og rådsforordningen.

Højesterets dom af 15. marts 2001 vedrørende bopælskravet

Højesteret har ved dom U2001.1249H fastslået, at bopælskravet i den nuværende landbrugslovgivning er i overensstemmelse med EF-traktatens bestemmelser om etableringsretten, jf. artikel 43.

Højesteret lagde vægt på, at det fulgte af EF-domstolens praksis, at bopælskravet ikke stred mod fællesskabsretten, hvis det uden nationalitetsbegrundet forskelsbehandling varetog sådanne almene samfundshensyn, som efter fællesskabsretten kan begrunde en begrænsning i den frie etableringsret, uden herved at gå videre end nødvendigt. Der bestod ikke nogen rimelig tvivl om forståelsen af fællesskabsretten, og Højesteret fandt derfor ikke, at der var anledning til at forelægge sagen for EF-domstolen. Bopælskravet, som skulle modvirke fjerneje og jordspekulation samt bidrage til en sikring af befolkningsgrundlaget i landdistrikterne, og som ikke gik videre end nødvendigt, var ikke i strid med EF-traktatens artikel 43.

EF-Domstolens dom af 23. september 2003

Den 23. september 2003 afsagde EF-domstolen dom i sag C-452/01, Margarethe Ospelt og Schlössle Weissenberg Familienstiftung mod Unabhängiger

Verwaltungssenat des Landes Vorarlberg. Sagen, der var forelagt præjudicielt af en østrigsk domstol, vedrørte forholdet mellem EF-traktatens bestemmelser om de frie kapitalbevægelser og de østrigske regler om ejendomsretten til jordarealer. EF-domstolen anførte i dommen bl.a.: ”Traktatens artikel 73 B og EF-traktatens artikel 73 C, 73 D, 73 F og 73 G (nu artikel 57 EF - 60 EF) er ikke til hinder for, at erhvervelse af landbrugsarealer gøres afhængig af meddelelse af en forudgående tilladelse som den, der er indført ved denne lov. Bestemmelserne er imidlertid til hinder for, at denne tilladelse i alle tilfælde afslås med den begrundelse, at erhververen ikke selv dyrker de pågældende arealer i forbindelse med en landbrugsbedrift og ikke har bopæl på bedriften.”

EF-Domstolens afgørelse vedrører en konkret sag om østrigske forhold og østrigsk delstatslovgivning, der i modsætning til de danske regler bygger på en tilladelsesordning, men synes umiddelbart i sin konklusion at være mere generelt formuleret. Sagen har derfor givet de danske myndigheder anledning til at overveje, hvilken rækkevidde dommen har for dansk lovgivning.

Som omtalt ovenfor under afsnit 5 blev der derfor nedsat en arbejdsgruppe, der skulle vurdere EF-Domstolens dom, herunder foretage en nærmere analyse af de østrigske regler. Arbejdsgruppen skulle endvidere undersøge, hvilke hensyn, der ligger bag de danske bopælskrav og vurdere, om kravene fortsat vil kunne opretholdes.

I rapporten fra arbejdsgruppen vedr. landbrugslovens bopælskrav og dets forhold til EU-retten indgik således under afsnit 3.2. følgende fortolkning af dommen, som Fødevarerministeriet er enig i:

”Arbejdsgruppen finder ikke, at Ospelt-dommen tager endelig stilling til, om et bopælskrav som betingelse for at erhverve landbrugsejendomme, som f.eks. svarende til det, der findes i den danske landbrugslov, kan opretholdes fuldt ud.

Således som de præjudicielle spørgsmål var formuleret, var det afgørende spørgsmål i sagen, om selve den forudgående tilladelsesordning var forenelig med fællesskabsretten.

Kravene om egen drift og bopæl, der er underliggende betingelser for den østrigske tilladelsesordning, var ikke omtalt i de skriftlige indlæg i sagen, ligesom de efter det oplyste heller ikke indgik i den mundtlige procedure under domsforhandlingen.

Det var først i generaladvokatens forslag til afgørelse, at kravene om egen drift og bopæl blev inddraget i